

DECYZJE

DECYZJA KOMISJI

z dnia 16 września 2013 r.

**dotycząca rekompensat przyznanych na mocy dekretu w sprawie nawozu naturalnego C 75/98
(ex NN 45/98) wprowadzonych przez Belgię (Flandrię)**

(notyfikowana jako dokument nr C(2013) 5818)

(Jedynie teksty w języku niderlandzkim i francuskim są autentyczne)

(2013/530/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag ⁽¹⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. PROCEDURA

- (1) W następstwie otrzymania skargi, w której wskazano, że rząd Flandrii wypłacał na rzecz rolników niezgodną z prawem pomoc, związaną ze stosowaniem przez nich nawozów mineralnych i nawozu naturalnego (zwaną dalej „środkiem”), służby Komisji Europejskiej pismem z dnia 4 lutego 1998 r. wezwały władze belgijskie do przekazania informacji dotyczących wdrożenia decyzji rządu Flandrii z dnia 20 grudnia 1995 r. w sprawie rekompensat wypłacanych rolnikom z tytułu realizacji zobowiązań przewidzianych w przepisach dotyczących nawozów (zwanym dalej „dekretem w sprawie nawozu naturalnego”).
- (2) Komisja otrzymała te informacje w piśmie flamandzkiego Ministra ds. Środowiska i Zatrudnienia z dnia 18 marca 1998 r., a także w piśmie Stałego Przedstawicielstwa Belgii z dnia 31 marca 1998 r.
- (3) W dniu 15 kwietnia 1998 r. odbyło się spotkanie z udziałem przedstawicieli właściwych władz belgijskich i służb Komisji Europejskiej.
- (4) Pismem przesłanym teleksem w dniu 10 lipca 1998 r. Komisja wezwała władze belgijskie do przekazania dodatkowych informacji. Władze belgijskie przesyłały odpowiedź pismem z dnia 7 sierpnia 1998 r., zarejestrowanym w dniu 10 sierpnia 1998 r.

- (5) Zgodnie z informacjami przekazanymi przez władze belgijskie płatności zostały dokonane w 1996 r. Środek nie został jednak zgłoszony Komisji zgodnie z artykułem 93 ust. 3 WE (obecnie artykuł 108 ust. 3 TFUE). W związku z powyższym pismo zostało przekazane do rejestru pomocy niezgłoszonej i oznaczone numerem NN 45/98. Chociaż system obowiązywał w latach 1996 i 1997, Komisja przyjęła jednak do wiadomości podjęte przez władze belgijskie w piśmie z dnia 7 sierpnia 1998 r. zobowiązanie do niewypłacania pomocy za 1997 r. do momentu podjęcia przez Komisję decyzji dotyczącej zgodności tej pomocy ze wspólnym rynkiem. Władze belgijskie poinformowały Komisję, że zamiarem rządu Flandrii jest włączenie wyżej wymienionego systemu rekompensat do flamandzkiego programu pomocy realizowanego na mocy rozporządzenia Rady (EWG) nr 2078/92 ⁽²⁾.
- (6) Pismem z dnia 21 stycznia 1999 r. Komisja poinformowała Belgię o swojej decyzji w sprawie wszczęcia postępowania określonego w art. 108 ust. 2 TFUE w odniesieniu do przedmiotowego środka.
- (7) Decyzję Komisji o wszczęciu postępowania opublikowano w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w dniu 17 kwietnia 1999 r. ⁽³⁾.
- (8) Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag na temat przedmiotowego środka.
- (9) Komisja nie otrzymała żadnych uwag od zainteresowanych stron.
- (10) Powiadomienia dotyczące innych spraw odnoszących się do stosowania nawozu naturalnego na terenie Flandrii (C12/1999, N105/1999, N311/99) zostały wycofane przez władze belgijskie.

⁽¹⁾ Zaproszenie do zgłaszania uwag zgodnie z art. 93 ust. 2 Traktatu WE, dotyczących pomocy/środka 75/98 (ex NN 45/98) – Belgia (Flandria) – Rekompensaty przyznane na mocy dekretu w sprawie nawozu naturalnego Dz.U. C 108 z 17.4.1999, s. 12.

⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2078/92 z dnia 30 czerwca 1992 r. w sprawie metod produkcji rolnej zgodnych z wymaganiami ochrony środowiska i utrzymania obszarów wiejskich (Dz.U. L 215 z 30.7.1992, s. 85).

⁽³⁾ Zob. przypis 1 powyżej.

- (11) W dniu 6 marca 2012 r. Komisja otrzymała od jednego z rolników skargę dotyczącą wypłaty rekompensat za 1996 r. zgodnie z dekretem w sprawie nawozu naturalnego. Podczas spotkania z udziałem przedstawicieli władz belgijskich (flamandzkich) i służb Komisji Europejskiej, które odbyło się w dniu 16 kwietnia 2012 r., Komisja zwróciła się do władz belgijskich o przedstawienie uwag dotyczących tej skargi.
- (12) Komisja Europejska zwróciła się o przekazanie dodatkowych informacji w dniu 9 listopada 2012 r. Władze belgijskie udzieliły odpowiedzi pismem z dnia 14 stycznia 2013 r.,

II. SZCZEGÓŁOWY OPIS ŚRODKA POMOCY

1. TYTUŁ

- (13) Rekompensata na mocy dekretu w sprawie nawozu naturalnego.

2. BUDŻET

- (14) Łączny budżet przeznaczony na realizację przedmiotowego środka w 1996 r. wynosił 427 511 868 BEF (franków belgijskich) i był podzielony jak następuje:

a) rekompensata z tytułu obniżonych plonów

- użytki zielone: 250 279 282 BEF,
- kukurydza: 50 102 650 BEF;

b) rekompensata z tytułu usunięcia nawozu naturalnego 65 486 397 BEF;

c) rekompensata z tytułu kosztów poniesionych w związku z przechowywaniem nawozu naturalnego 34 276 829 BEF;

d) rekompensata z tytułu zakupu dodatkowych nawozów 27 366 710 BEF.

Czas trwania

- (15) Płatności z tytułu rekompensat przyznawanych na mocy dekretu w sprawie nawozu naturalnego zostały dokonane za 1996 r.

Beneficjenci

- (16) Zgodnie z dekretem w sprawie nawozu naturalnego rekompensaty wypłaca się rolnikom, których gospodarstwa są położone w całości lub w części w strefie naturalnej lub wodnej. Dotyczy to 7,502 z łącznej liczby 40,673 gospodarstw rolnych we Flandrii, posiadających grunty orne lub prowadzących chów zwierząt gospodarskich (18,5 %). Jeżeli chodzi o areał, w ramach łącznej powierzchni gospodarstw posiadających grunty orne lub prowadzących chów zwierząt gospodarskich, która wynosi 649,223 ha, 47,948 ha (7,5 %) przypada na strefy wodne, a 21,919 ha (3 %) na strefy naturalne.

Cel

- (17) Celem przedmiotowego programu pomocy jest umożliwienie przyjęcia bardziej restrykcyjnych norm w zakresie

stosowania nawozu naturalnego przez rolników posiadających grunty na obszarach wrażliwych pod względem środowiskowym, a także zrehabilitowanie strat ekonomicznych ponoszonych przez tych rolników. Wysokość pomocy oblicza się na podstawie utraconych dochodów, przy uwzględnieniu normalnej praktyki rolniczej stosowanej poza takimi wrażliwymi obszarami. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez władze belgijskie wprowadzenie rekompensat było konieczne również w celu zapobieżenia niepokojom społecznym.

- (18) Pomoc jest przyznawana rolnikom prowadzącym gospodarstwa w strefach wrażliwych i dotyczy:

a) spadku produkcji spowodowanego zmniejszonym nawożeniem mineralnym i stosowaniem nawozu naturalnego;

b) dodatkowych kosztów związanych z usuwaniem nawozu naturalnego;

c) dodatkowych kosztów związanych z przechowywaniem nawozu naturalnego;

d) dodatkowych zakupów nawozów mineralnych.

Podstawa prawna

- (19) Zgodnie z informacjami przekazanymi przez władze belgijskie, płatności na rzecz rolników z tytułu rekompensat związanych z realizacją obowiązków przewidzianych w przepisach dotyczących nawozów zostały przyznane w oparciu o cztery akty prawne:

a) decyzję rządu Flandrii z dnia 20 grudnia 1995 r. w sprawie rekompensat wypłacanych rolnikom w związku z realizacją obowiązków przewidzianych w przepisach dotyczących nawozów;

b) decyzję rządu Flandrii z dnia 20 grudnia 1995 r. określającą wysokość rekompensat na lata 1996 i 1997 zgodnie z art. 15 ust. 9 dekretu z dnia 23 stycznia 1991 w sprawie ochrony środowiska naturalnego przed zanieczyszczeniem nawozem naturalnym;

c) decyzję rządu Flandrii z dnia 19 marca 1996 r. ustanawiającą zasady dotyczące dodatkowych obowiązków w zakresie usuwania nawozu naturalnego oraz udzielania pomocy w odniesieniu do nadwyżek nawozu naturalnego na obszarach, na których mają zastosowanie bardziej restrykcyjne normy w zakresie stosowania nawozu naturalnego;

d) decyzję rządu Flandrii z dnia 15 lipca 1997 r. zmieniającą decyzję rządu Flandrii z dnia 20 grudnia 1995 r. określającą wysokość rekompensat na lata 1996 i 1997 zgodnie z art. 15 ust. 9 dekretu z dnia 23 stycznia 1991 w sprawie ochrony środowiska naturalnego przed zanieczyszczeniem nawozem naturalnym.

- (20) Żaden z wyżej wymienionych aktów prawnych nie został zgłoszony Komisji zgodnie z artykułem 93 Traktatu WE (obecnie artykuł 108 ust. 3 TFUE).

Polityka dotycząca stosowania nawozu naturalnego we Flandrii

- (21) Zgodnie z informacjami przekazanymi przez władze belgijskie polityka stosowania nawozu naturalnego we Flandrii opiera się na dekrete z dnia 20 grudnia 1995 r. zmieniającym dekret z dnia 23 stycznia 1991 r. w sprawie ochrony środowiska naturalnego przed zanieczyszczeniem nawozami. Celem tego dekretu jest ograniczenie problemów środowiskowych spowodowanych wzbogacaniem wód powierzchniowych i gruntowych oraz przedostawania się fosforanów i azotanów do gleby, co wiąże się z ryzykiem przeniknięcia tych substancji do wód gruntowych i powierzchniowych. Ze sprawozdania dotyczącego środowiska naturalnego i przyrody we Flandrii wynika, że rolnictwo odpowiada za 56 % ładunku azotu i fosforanów netto w środowisku. Natomiast emisja amoniaku z chowu zwierząt gospodarskich oraz stosowanie gnojowicy są źródłem 21 % emisji zanieczyszczeń we Flandrii.
- (22) Dekret w sprawie nawozu naturalnego ustanawia cele związane z osiągnięciem lub utrzymaniem wymaganych norm jakości w odniesieniu do gleby, wód (powierzchniowych i gruntowych) oraz powietrza. Dekret przewiduje stopniowe zaostrzenie ograniczeń dotyczących stosowania nawozu naturalnego. Umożliwia on więc dostosowania w okresie przejściowym. Przewiduje się stopniowe zaostrzenie norm dotyczących stosowania nawozów, z wyjątkiem obszarów szczególnie wrażliwych, czyli stref naturalnych i wodnych, w przypadku których bardziej restrykcyjne zasady wchodzą w życie ze skutkiem natychmiastowym.
- (23) Ponadto dekret przewiduje utrzymanie produkcji nawozu naturalnego oraz stanu pogłowia we Flandrii na poziomie z 1992 r. W tym celu wprowadza się politykę wydawania pozwoleń na szczeblu lokalnym. Jednocześnie w przypadku większych gospodarstw pozwolenia w momencie ich odnawiania będą podlegały zmniejszeniu o wielkość wynoszącą do 25 %. Sektor chowu zwierząt uzyskał czas (do 2002 r.) na określenie sposobów ograniczenia nadwyżek nawozu naturalnego oraz zmniejszenia ich wpływu na środowisko.
- (24) Bardziej restrykcyjne ograniczenia weszły w życie ze skutkiem natychmiastowym w dniu 1 stycznia 1996 r. Dotyczyły one następujących obszarów:
- obszary zlewni i ochrony wód;
 - obszary naturalne, rezerваты przyrody, obszary leśne;
 - obszary objęte „dyrektywą ptasią”;
 - doliny oraz tereny rolnicze wartościowe pod względem ekologicznym;
 - grunty wrażliwe na azotany;
 - grunty zanieczyszczone przez fosforany.
- (25) Według władz belgijskich przy wyznaczeniu tych obszarów wrażliwych uwzględniono wymogi określone w dyrektywie Rady nr 91/676/EWG⁽⁴⁾ dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi

przez azotany pochodzenia rolniczego i dyrektywy Rady nr 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikiego ptactwa⁽⁵⁾.

Ogólne ograniczenia dotyczące stosowania nawozów mineralnych i nawozu naturalnego

- (26) Zgodnie z dekretem w sprawie nawozu naturalnego w okresie od dnia 1 stycznia 1996 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w całej Flandrii, z wyjątkiem stref naturalnych i wodnych, obowiązywały poniższe ogólne ograniczenia dotyczące stosowania nawozów mineralnych i nawozu naturalnego. Zostały one wyrażone jako liczba kg pięciotlenku fosforu, liczba kg azotu pochodzącego z nawozów mineralnych oraz liczba kg dozwolonej ilości azotu łącznie w ciągu roku, jak pokazano w poniższej tabeli.

Grupa upraw	Pięciotlenek fosforu	Azot pochodzący z nawozów mineralnych	Azot ogółem
Użytki zielone	170	250	450
Kukurydza	160 (1996) 155 (1997) 150 (1998)	200	325
Uprawy o niskim zapotrzebowaniu na azot (*)	125	125	170
Pozostałe uprawy	150	225	325

(*) w tym cykoria, wszystkie owoce, szalotka, cebula, len, rośliny strączkowe i marchew.

- (27) Władze belgijskie opublikowały również poniższe ograniczenia jako orientacyjny poziom odniesienia dla wartości docelowych, które zamierzały osiągnąć począwszy od 2003 r.

Grupa upraw	Pięciotlenek fosforu	Azot pochodzący z nawozów mineralnych	Azot pochodzący z odchodów zwierzęcych, nawozu naturalnego oraz innych nawozów	Azot ogółem
Użytki zielone	125	250	250	450
Kukurydza	100	130	225	275
Uprawy o niskim zapotrzebowaniu na azot (*)	100	70	125	125
Pozostałe uprawy	100	150	200	275

(*) w tym cykoria, wszystkie owoce, szalotka, cebula, len, rośliny strączkowe i marchew.

⁽⁴⁾ Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego, Dz.U. L 375 z 31.12.1991, s. 1.

⁽⁵⁾ Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, Dz.U. L 103 z 25.4.1979, s. 1.

- (28) Oprócz wymienionych powyżej ograniczeń ilościowych na zwykłych terenach rolniczych zabrania się stosowania nawozu naturalnego oraz nawozów organicznych w następujących okresach: od dnia 21 września do dnia 21 stycznia, we wszystkie niedziele i święta urzędowe, we wszystkie soboty, z wyłączeniem sobót w okresie od dnia 1 lutego do dnia 15 maja, w nocy (w godz. 22.00–7.00) oraz w okresach, w których ziemia jest zalana, zamrznięta lub pokryta śniegiem.

Ograniczenia dotyczące stosowania nawozów mineralnych i nawozu naturalnego w strefach wodnych

- (29) Bardziej restrykcyjne normy obowiązują w przypadku stref wodnych, w których pozyskuje się wodę pitną lub też ze względu na fakt, że są szczególnie wrażliwe na wypłukiwanie azotu. „Strefa wodna” oznacza:

- obszary zlewni oraz strefy ochrony wód gruntowych typu II i III wyznaczone zgodnie z dekretem z dnia 24 stycznia 1984 r. ustanawiającym środki w zakresie gospodarowania wodami gruntowymi;
- obszary wrażliwe zdefiniowane przez rząd Flandrii jako obszary wymagające zastosowania bardziej restrykcyjnych norm, będące częścią zbiorników wód powierzchniowych przeznaczonych do pozyskiwania wody pitnej, wyznaczonych zgodnie z ustawą z dnia 26 marca 1971 r. w sprawie ochrony wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami;
- obszary, na których występują grunty wrażliwe na azotany, wymagające stosowania bardziej restrykcyjnych norm określonych przez rząd Flandrii oraz wyznaczone zgodnie z dekretem z dnia 24 stycznia 1984 r. ustanawiającym środki w zakresie gospodarowania wodami gruntowymi.

- (30) W poniższej tabeli przedstawiono normy dotyczące stosowania nawozu naturalnego mające zastosowanie od dnia 1 stycznia 1996 r. w odniesieniu do stref wodnych. Zasady te opierają się na normach dotyczących wysokości plonów w wymienionych grupach upraw oraz na stratach, które są możliwe do zaakceptowania ze środowiskowego punktu widzenia w odniesieniu do tych obszarów. Przedstawione wartości zostały wyrażone jako liczba kg P₂O₅ oraz liczba kg azotu na hektar rocznie.

Grupa upraw	Pięciotlenek fosforu	Azot pochodzący z nawozów mineralnych	Azot pochodzący z odchodów zwierzęcych, nawozu naturalnego oraz innych nawozów	Azot ogółem
Użytki zielone	120	200	200	350
Kukurydza	100	150	170	275
Uprawy o niskim zapotrzebowaniu na azot (*)	80	70	125	125

Grupa upraw	Pięciotlenek fosforu	Azot pochodzący z nawozów mineralnych	Azot pochodzący z odchodów zwierzęcych, nawozu naturalnego oraz innych nawozów	Azot ogółem
Pozostałe uprawy	100	150	170	275

- (31) W przypadku stref wodnych stosowanie nawozu naturalnego jest zabronione od dnia 1 września do dnia 21 stycznia włącznie, z wyjątkiem stref A i B, wykorzystywanych jako obszary gromadzenia wód powierzchniowych, w których zakaz obowiązuje do dnia 15 lutego włącznie.

Ograniczenia dotyczące stosowania nawozów mineralnych i nawozu naturalnego w strefach naturalnych

- (32) „Strefa naturalna” oznacza:

- obszary dolinne i tereny rolnicze wartościowe pod względem ekologicznym, które zostały wskazane na mapach rozwoju obszarów wiejskich przewidzianych w ustawie z dnia 29 marca 1962 r. w sprawie organizacji zagospodarowania przestrzennego;
- specjalne strefy ochrony wyznaczone decyzją rządu Flandrii z dnia 17 października 1988 r.;
- określone siedliska i sąsiadujące z nimi strefy buforowe;
- obszary leśne, obszary rozwoju przyrody lub rezerwy przyrody wskazane w ustawie z dnia 29 marca 1962 r. w sprawie organizacji zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem środka przejściowego mającego zastosowanie do dnia 31 grudnia 1997 r.

- (33) W poniższej tabeli przedstawiono normy dotyczące stosowania nawozu naturalnego mające zastosowanie od dnia 1 stycznia 1996 r. w odniesieniu do stref naturalnych. Zasady te opierają się na normach dotyczących wysokości plonów w wymienionych grupach upraw oraz na stratach, które są możliwe do zaakceptowania ze środowiskowego punktu widzenia w odniesieniu do tych obszarów. Przedstawione wartości zostały wyrażone jako liczba kg P₂O₅ oraz liczba kg azotu na hektar rocznie.

Grupa upraw	Pięciotlenek fosforu	Azot pochodzący z nawozów mineralnych	Azot ogółem
Użytki zielone	120	200	400
Kukurydza	100	150	275
Uprawy o niskim zapotrzebowaniu na azot	80	70	125
Pozostałe uprawy	100	150	275

- (34) W strefach naturalnych stosowanie nawozu naturalnego jest zabronione od dnia 1 września do dnia 21 stycznia włącznie, a w przypadku użytków zielonych mających znaczenie dla ochrony ptaków możliwe jest wprowadzenie zakazu stosowania nawozu naturalnego również od dnia 1 kwietnia do dnia 30 czerwca. Ponadto od dnia 1 stycznia 1998 r. zabronione jest stosowanie jakiegokolwiek rodzaju nawozów na obszarach leśnych, obszarach naturalnych, obszarach rozwoju przyrody lub w rezerwatach przyrody, z wyjątkiem odchodów zwierząt wypasanych na tych obszarach, przy czym maksymalna dozwolona liczebność stada wynosi dwie duże jednostki przeliczeniowe na ha w ciągu całego roku. Gospodarstwa rodzinne mogą uzyskać czasowe zwolnienie z powyższego zakazu.

Rekompensata z tytułu spadku produkcji

- (35) Dekret w sprawie nawozu naturalnego przewiduje, że rekompensaty wypłaca się automatycznie wyłącznie w odniesieniu do użytków zielonych i kukurydzy. W przypadku innych upraw przyjmuje się natomiast, że zmniejszenie poziomu zużycia nawozów nie spowoduje spadku produkcji. W tym ostatnim przypadku rolnicy mogą jednak otrzymać rekompensatę, jeżeli są w stanie przedstawić dowody poniesionych strat.

Rekompensata z tytułu spadku produkcji w przypadku użytków zielonych

- (36) Rekompensatę z tytułu spadku plonów w przypadku użytków zielonych oblicza się na podstawie różnicy pomiędzy wartością dozwolonej normy stosowania nawozów na obszarach położonych poza strefami wrażliwymi a dozwolonymi normami mającymi zastosowanie w strefach wrażliwych, przy rozróżnieniu obszarów położonych w strefach wodnych i obszarów położonych w strefach naturalnych. Celem pomocy jest zrekompen-sowanie strat w plonach oraz spadku opłacalności produkcji, spowodowanego wspomnianymi ograniczeniami.
- (37) Punktem wyjścia dla obliczenia wysokości pomocy są średnie standardowe nadwyżki bezpośrednie (SGM) wyrażone w BEF/ha z trzech ostatnich lat poprzedzających rok przyznania rekompensaty, zgodnie z ustawą o podatku dochodowym. Ponadto dokonano również rozróżnienia między gruntami wykorzystywanymi do produkcji mleka i innymi użytkami zielonymi. W celu obliczenia SGM dokonano podziału Flandrii na 13 obszarów w zależności od warunków agronomicznych występujących na danym obszarze.
- (38) W przypadku użytków zielonych przeznaczonych do produkcji mleka najwyższa wartość SGM występuje na obszarze Antwerp Kempenland (55 700 BEF/ha), natomiast najniższa na obszarze Dunes (33 167 BEF/ha). Średnia dla całej Flandrii wynosi 44 160 BEF/ha. W przypadku użytków zielonych nieprzeznaczonych do produkcji mleka najwyższa wartość SGM występuje na obszarze zachodniej Flandrii, gdzie dominują tereny piaszczyste/gliniaste (36 100 BEF/ha), najniższa występuje na obszarze Dunes (24 633 BEF/ha), a średnia dla całej Flandrii wynosi 31 941 BEF/ha.
- (39) W przypadku stref wodnych rekompensata wynika z faktu, że maksymalny dozwolony poziom zużycia

azotu wyznaczono na 350kg/ha w porównaniu z poziomem 450 kg/ha w przypadku obszarów zwykłych. Stanowi to zmniejszenie o 22 %. Według obliczeń władz belgijskich, zgodnie z ustawą dotyczącą zmniejszenia dochodów, spowoduje to zmniejszenie plonów o 15 %. Wpływ na rentowność gospodarstw będzie jednak większy. Władze belgijskie obliczają, że po odjęciu kosztów stałych SGM wynosi średnio 40 % całkowitych plonów. W związku z tym zmniejszenie plonów o 15 % spowoduje redukcję SGM o 37,5 % ($15\% \times 100/40$). Podstawą płatności rekompensat z tytułu zmniejszenia plonów na przedmiotowym obszarze jest więc $SGM \times 37,5\%$. Jednocześnie w przypadku stref wodnych od rolników wymaga się stosowania o 50kg/ha mniej nawozów mineralnych. Stanowi to oszczędność na poziomie 800 BEF ($50\text{ kg N} \times 16\text{ BEF/kg}$). W związku z tym powyższa kwota jest odejmowana od kwoty należnej pomocy.

- (40) W przypadku stref naturalnych rekompensata opiera się na tych samych zasadach. W strefie naturalnej maksymalny dozwolony poziom zużycia azotu wynosi 400 kg/ha w porównaniu z poziomem 450 kg/ha w przypadku obszarów zwykłych, co odpowiada redukcji o 11 %. Według obliczeń władz belgijskich spowoduje to zmniejszenie plonów o 7 %. W związku z tym zmniejszenie plonów o 7 % spowoduje redukcję SGM o 17,5 % ($7\% \times 100/40$). Podstawą płatności rekompensat z tytułu zmniejszenia plonów w strefach naturalnych jest więc $SGM \times 17,5\%$. Ponadto dokonuje się takiego samego zmniejszenia pomocy o 800 BEF (zob. pkt 39 powyżej) ze względu na oszczędności związane z mniejszym zużyciem nawozów mineralnych.
- (41) W poniższej tabeli przedstawiono podsumowanie informacji dotyczących najwyższej, średniej i najniższej kwoty wypłacanej pomocy.

Użytki zielone przeznaczone do produkcji mleka	SGM	Stawka pomocy, strefy wodne (SGM × 37,5 % – 800)	Stawka pomocy, strefy naturalne (SGM × 17,5 % – 800)
Antwerpia Kempenland	55 700	20 088	8 948
Dunes	33 167	11 638	5 004
Średnia	44 160	15 760	9 928
Inne użytki zielone	SGM	Stawka pomocy, strefy wodne (SGM × 37,5 % – 800)	Stawka pomocy, strefy naturalne (SGM × 17,5 % – 800)
Zachodnia Flandria tereny piaszczyste/gliniaste	36 100	12 738	5 518
Dunes	24 633	8 437	3 511
Średnia	31 941	11 177	4 789

(42) Władze belgijskie podkreślają, że są to maksymalne stawki rekompensaty na jeden hektar. Łączna powierzchnia użytków zielonych kwalifikujących się do rekompensaty wynosi 31 003 ha, w tym 17 468 ha przypada na strefy wodne, a 13 535 ha na strefy naturalne. Maksymalna możliwa kwota rekompensat wyniosłaby zatem 202 822 411 BEF w przypadku stref wodnych i 65 900 155 w przypadku stref naturalnych. Biorąc pod uwagę fakt, że stawka pomocy jest niższa w przypadku użytków zielonych nieprzeznaczonych do produkcji mleka, faktyczna wysokość rekompensat przyznanych w odniesieniu do użytków zielonych wyniosła 250 275 012 BEF rocznie, w tym 186 505 640 BEF przyznano w strefach wodnych, a 63 769 372 BEF w strefach naturalnych. Według władz belgijskich różnica pomiędzy maksymalną możliwą stawką pomocy a faktycznie wypłaconą kwotą pomocy wynika z szeregu czynników, w szczególności z faktu, że rekompensaty zostały wypłacone tylko w odniesieniu do użytków zielonych, które były już użytkowane jako użytki zielone przez to samo gospodarstwo w 1994 r.

Rekompensata w odniesieniu do upraw kukurydzy

(43) W przypadku kukurydzy stosuje się zryczałtowaną stawkę pomocy wynoszącą 3 600 BEF/ha, pod warunkiem, że dotyczy to upraw kukurydzy, które są nadal prowadzone na tych samych działkach, a nie kukurydzy z zasiewów na dawnych użytkach zielonych po ich zaoraniu. Wysokość tej pomocy określa się na podstawie średniej produkcji suchej masy dla kukurydzy, którą szacuje się na 14 500 kg/ha, oraz średniej straty plonów wynikającej ze stosowania bardziej restrykcyjnych norm, którą szacuje się na 900 kg/ha. Przy założeniu, że szacunkowy koszt produkcji suchej masy wynosi 4 BEF/kg, strata dochodów wynosi 3 600 BEF.

(44) Ponadto zachęca się rolników do wysiewu trawy po kukurydzy, a tym samym ograniczenia odprowadzania azotanów z gleby oraz wypłukiwania azotanów. Rolnicy mogą otrzymać z tego tytułu dodatkową pomoc w wysokości 3 600 BEF/ha. Według władz belgijskich wyżej wymieniona pomoc pokrywa jedynie koszty zakupu nasion trawy.

Rekompensata z tytułu dodatkowych kosztów usuwania nawozu naturalnego

(45) Pomoc udzielana jest gospodarstwom rolnym na obszarach wodnych i naturalnych w celu pokrycia dodatkowych kosztów usuwania nadwyżek nawozu naturalnego, które są wynikiem większych ograniczeń stosowania nawozu naturalnego.

(46) Pomoc jest przyznawana, jeżeli gospodarstwo rolne dysponuje nadwyżkami dodatkowego nawozu naturalnego, które nagromadziły się z powodu bardziej restrykcyjnych norm dotyczących stosowania nawozu naturalnego. Do celów obliczania pomocy należy rozróżnić:

a) rodzinne gospodarstwa rolne utrzymujące zwierzęta gospodarskie i inne gospodarstwa rolne utrzymujące zwierzęta gospodarskie, które nie nabyły dodatkowych gruntów ornych w latach 1993–1996; przy

obliczaniu możliwości usuwania nawozu naturalnego uwzględnia się powierzchnię gruntów ornych według rejestru z 1996 r.;

b) inne niż rodzinne gospodarstwa rolne utrzymujące zwierzęta gospodarskie, które nabyły dodatkowe grunty w latach 1993–1996; powierzchnia, którą uwzględnia się przy określaniu możliwości usuwania nawozu naturalnego, opiera się na powierzchni gruntów ornych zarejestrowanych w 1994 r. (sytuacja gospodarstwa z 1993 r.).

(47) Do celów obliczenia pomocy stosuje się średnią ważoną w oparciu o obliczenia dotyczące liczby zwierząt każdego gatunku (bydło, świnie, drób i inne) we Flandrii oraz typowego składu mineralnego nawozu naturalnego pochodzącego od każdego gatunku pod względem zawartości minerałów.

(48) Na tej podstawie szacuje się, że każda tona nawozu naturalnego zawiera 6,6 kg azotu i 4,2 kg pentatlenku difosforu.

(49) Kwotę wypłacanej pomocy określa się w odniesieniu do jednostki minerału (kilograma pentatlenku difosforu (P_2O_5) i kilograma azotu (N) kwalifikującego się do rekompensaty. Poziom płatności zależy od lokalizacji gospodarstwa. Kwota wypłacanej pomocy wynosi:

a) 13 BEF/jednostkę: w przypadku gospodarstw rolnych znajdujących się w „białych” gminach o skorygowanej produkcji wynoszącej $< 75 \text{ kg } P_2O_5/\text{ha}$,

b) 20 BEF/jednostkę: w „szarych” gminach o skorygowanej produkcji wynoszącej $75\text{--}125 \text{ kg } P_2O_5/\text{ha}$,

c) 27 BEF/jednostkę: w przypadku jednego gospodarstwa rolnego znajdującego się w gminie o skorygowanej produkcji wynoszącej $> 125 \text{ kg } P_2O_5/\text{ha}$.

(50) Kwoty pomocy są wyższe w przypadku gmin o wyższej skorygowanej produkcji, ponieważ nawóz naturalny musi być transportowany na większe odległości.

(51) Ponadto pomoc jest również wypłacana jako rekompensata dla rolników, którzy utracili możliwość korzystania z ustaleń umownych z sąsiadującymi gospodarstwami rolnymi w celu rozrzucenia nadwyżki nawozu naturalnego w tych gospodarstwach. Aby dane gospodarstwo mogło się kwalifikować do pomocy, musi ono mieć zawartą umowę na usuwanie nadwyżki nawozu naturalnego w 1995 r. z użytkownikiem posiadającym grunty w obrębie obszaru, na którym zastosowanie mają bardziej restrykcyjne normy, oraz znajdować się w gminie o skorygowanej produkcji ponad $100 \text{ kg } P_2O_5/\text{ha}$. Kwotę

wypłacanej rekompensaty określa się w odniesieniu do jednostki minerału, tj. kg P_2O_5 i kg N po odjęciu ilości przekazanych takim użytkownikom. Maksymalna ilość, która może kwalifikować się do rekompensaty, odpowiada różnicy pod względem możliwości usuwania nawozu naturalnego między zwykłymi normami dotyczącymi stosowania nawozu naturalnego a normami mającymi zastosowanie na obszarach podlegających bardziej restrykcyjnym zasadom. Wypłacana kwota zależy od lokalizacji gospodarstwa i wynosi:

- a) 27 BEF/jednostkę: w przypadku jednego gospodarstwa rolnego w gminie o skorygowanej produkcji > 125 kg P_2O_5 /ha;
 - b) 20 BEF/jednostkę: w przypadku wszystkich pozostałych gospodarstw rolnych.
- (52) Rodzinne gospodarstwa rolne utrzymujące zwierzęta gospodarskie, posiadające nadwyżki nawozu naturalnego na działkach rolnych, które znajdują się na obszarze zlewni w prowincji Kluzen będącym obszarem gromadzenia wód powierzchniowych lub na gruntach wrażliwych na azotany na brzegu Mozy, mogą skorzystać z obowiązkowego przyjęcia przez bank nawozu naturalnego dodatkowych nadwyżek nawozu naturalnego wynikających z bardziej restrykcyjnych norm w zakresie stosowania nawozu naturalnego. W takim przypadku rekompensata z tytułu usuwania i składowania nawozu naturalnego ulega zmniejszeniu proporcjonalnie do ilości minerałów objętej pomocą banku nawozu naturalnego.

Rekompensata z tytułu zwiększonych kosztów składowania

- (53) Ponieważ stosowanie nawozu naturalnego na obszarach wodnych i na obszarach naturalnych jest zabronione w okresie rozpoczynającym się w dniu 1 września, a nie w dniu 21 września, jak ma to miejsce na pozostałych obszarach, niektórzy rolnicy napotkali trudności, ponieważ w wielu gospodarstwach nawóz naturalny jest stosowany po zbiorach, a zbiory niektórych upraw odbywają się po (corocznej) dacie rozpoczynającej okres zakazu. Stało się to niemożliwe na obszarach wodnych i naturalnych. Władze belgijskie szacują, że w konsekwencji w takich gospodarstwach konieczne byłyby dodatkowe obiekty do składowania nawozu naturalnego przez trzy miesiące.
- (54) Różnica pod względem norm dotyczących stosowania nawozu naturalnego między zwykłymi obszarami a obszarami wodnymi i naturalnymi wynosi około 50 kg P_2O_5 /ha. Ponieważ jedna tona nawozu naturalnego zawiera średnio 5,2 kg P_2O_5 , 50 kg P_2O_5 /ha odpowiada wymaganej zdolności składowania około 10 ton na ha.
- (55) Zakładając, że szacunkowy koszt budowy 500 m³ obiektu do składowania nawozu wynosi 1 263 120 BEF, władze belgijskie oszacowały, że zapewnienie koniecznej zdolności składowania wymaga inwestycji około 2 500 BEF na tonę zdolności składowania, której amortyzacja obejmie okres 20 lat, a zatem jest równa 125 BEF/t/rok. W związku z powyższym rolnikom produkującym nawóz naturalny i posiadającym grunty orne na obszarach, na których obowiązują bardziej

restrykcyjne zasady stosowania i rozrzucania nawozu naturalnego, wypłaca się roczną rekompensatę wynoszącą 1 250 BEF/ha.

- (56) Rolnicy, którzy w 1996 r. otrzymali tę rekompensatę za składowanie nawozu naturalnego na mocy dekretu w sprawie nawozu naturalnego, nie mogą otrzymać w tym samym roku dotacji na spłatę odsetek ani dotacji kapitałowych na budowę obiektów do składowania nawozu naturalnego w ramach Flamandzkiego Rolnego Funduszu Inwestycyjnego (VLF).

Rekompensata z tytułu stosowania nawozów mineralnych

- (57) Ponieważ rolnicy posiadający grunty znajdujące się na obszarach wodnych nie mogą w pełni wykorzystać dozwolonej ilości azotu na hektar, stosując nawóz naturalny pochodzenia zwierzęcego, władze belgijskie przewidują, że rolnicy na tych obszarach będą starali się utrzymać poziomy produkcji poprzez stosowanie dodatkowych nawozów mineralnych, w szczególności w przypadku „innych upraw” i kukurydzy.
- (58) Zakłada się, że gospodarstwa te zużyją dodatkowe 60 kg N/ha, co stanowi koszt 16 BEF/kg. W związku z tym wypłacana pomoc wynosi 960 (60 x 16) BEF, co zaokrąglą się do ryczałtowej stawki 1 000 BEF/ha.

Procedura wypłaty pomocy

- (59) Rolnicy posiadający grunty orne znajdujące się w 1994 r. na obszarach wodnych i naturalnych mogą złożyć wnioski o rekompensatę na tych obszarach do banku nawozu naturalnego, który jest odpowiedzialny za zarządzanie programem. Muszą oni wskazać na mapach i planach swoje grunty orne z wyszczególnieniem działek, wraz z planem upraw na 1994 r. i na rok objęty wnioskiem. Jeśli grunty orne znajdują się na kilku obszarach lub w kilku strefach, rekompensatę oblicza się w oparciu o bardziej restrykcyjne normy stosowania i rozrzucania nawozu naturalnego. Bank nawozu naturalnego rozpatruje wnioski i informuje zainteresowanych o wysokości rekompensaty, która zostanie wypłacona, uwzględniając wszystkie dostępne mu informacje. Rekompensata nie jest wypłacana, jeżeli wynosi mniej niż 1 000 BEF. Wnioskodawcy mają prawo złożenia odwołania do flamandzkiego Ministerstwa Środowiska, które jest zobowiązane wydać decyzję w terminie sześciu miesięcy; w przeciwnym razie odwołanie uznaje się za skuteczne.
- (60) Bank nawozu naturalnego, funkcjonariusze policji, urzędnicy departamentu inspekcji środowiska organu właściwego ds. środowiska, przyrody, gospodarowania gruntami i gospodarki wodnej oraz inni urzędnicy są uprawnieni do przeprowadzania kontroli w celu sprawdzenia, czy rolnicy wywiązują się ze swoich obowiązków określonych na mocy dekretu w sprawie nawozu naturalnego. W przypadku wykrycia nieprawidłowości od rolników można wymagać zwrotu pomocy. Nie można przyznać pomocy na mocy dekretu w sprawie nawozu naturalnego w odniesieniu do gruntów objętych odłogowaniem.

III. OCENA ŚRODKA POMOCY

- (61) Środki opisane powyżej stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu. Rekompensata pochodzi z zasobów państwowych i jest wypłacana niektórym kategoriom rolników, tj. rolnikom prowadzącym działalność na obszarach wodnych lub obszarach naturalnych. Wsparcie to zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji oraz wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi, ponieważ wzmacnia pozycję konkurencyjną rolników otrzymujących rekompensatę w porównaniu z rolnikami z innych części Belgii lub z innych państw członkowskich, którzy nie otrzymują pomocy. Ponadto, ponieważ produkty produkowane przez tych rolników są przedmiotem handlu wewnątrzunijnego, wydaje się prawdopodobne, że środki pomocy wpływają na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (62) W swoich uwagach na piśmie władze belgijskie podkreśliły cele środowiskowe programu pomocy i w tym kontekście przytoczyły przepisy rozporządzenia Rady (EWG) nr 2078/92 z dnia 30 czerwca 1992 r. w sprawie metod produkcji rolnej zgodnych z wymaganiami ochrony środowiska i utrzymania obszarów wiejskich (dalej zwanego „rozporządzeniem (EWG) nr 2078/92”)⁽⁶⁾ oraz wspólnotowe wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska naturalnego⁽⁷⁾ Pkt 2.1 wspomnianych wytycznych stanowi, że w sektorze rolnictwa wytyczne nie mają zastosowania do obszaru objętego rozporządzeniem (EWG) nr 2078/92. Należy więc zacząć od rozważenia możliwości zastosowania rozporządzenia (EWG) nr 2078/92 do odnośnych środków.

Możliwość zastosowania rozporządzenia (EWG) nr 2078/92

- (63) Władze belgijskie wyjaśniają, że rekompensatę dla rolników przyznaną jako część środka wdrażanego na obszarach naturalnych i obszarach wodnych należy postrzegać jako wdrożenie przepisów rozporządzenia (EWG) nr 2078/92.
- (64) Rozporządzenie (EWG) nr 2078/92 ustanawia wspólnotowy program pomocy mający na celu promowanie, między innymi, *dobrowolnego* stosowania praktyk rolniczych, które przyczyniają się do zmniejszenia zanieczyszczeń powstających wskutek działalności rolniczej, w oparciu o zobowiązania przyjęte przez rolnika (art. 2 ust. 1). Państwa członkowskie określają warunki przyznania pomocy oraz kwotę wypłacanej pomocy w oparciu o zobowiązanie ze strony beneficjenta oraz utratę dochodu, a także z uwzględnieniem konieczności zapewnienia zachęty (art. 5 ust. 1 lit. a) i b). Ponadto na warunkach określonych przez Komisję Wspólnota może również wnieść wkład do niektórych dotacji przyznawanych przez państwa członkowskie w celu rekompensaty

z tytułu utraty dochodu wynikającej z obowiązkowego stosowania ograniczeń, o których mowa w art. 2, w kontekście środków wdrażanych w tych państwach członkowskich zgodnie z przepisami wspólnotowymi (art. 4 ust. 5 rozporządzenia (EWG) nr 2078/92).

- (65) Ponadto zgodnie z art. 10 ust. 1 państwa członkowskie mają możliwość wprowadzenia programów finansowanych na szczeblu krajowym, dotyczących dodatkowych środków, w przypadku których warunki przyznawania pomocy różnią się od wymogów rozporządzenia lub których kwoty przekraczają limity określone w rozporządzeniu. Programy te muszą być zgodne z celami rozporządzenia i zasadami pomocy państwa.
- (66) Przedmiotowy program nie ma na celu zapewnienia rekompensaty z tytułu strat związanych z przestrzeganiem dobrowolnych zobowiązań przyjętych przez rolników. Nie jest on również związany ze wspólnotowym dofinansowaniem rekompensaty w kontekście środków wdrażanych przez Belgię na warunkach określonych przez Komisję. Program ten dotyczy natomiast (wyłącznie) krajowego finansowania rekompensaty z tytułu start wynikających z przestrzegania obowiązków określonych w krajowych przepisach dotyczących nawozów.
- (67) W związku z tym pomoc nie mieści się w zakresie stosowania rozporządzenia i należy ją rozpatrywać w ramach mających zastosowanie zasad pomocy państwa.

IV. ZASTOSOWANIE WSPÓLNOTOWYCH WYTYCZNYCH DOTYCZĄCYCH POMOCY PAŃSTWA NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Uwagi ogólne

- (68) Należy rozważyć, czy środek można uznać za zgodny z wytycznymi z 1994 r. określonymi przez Komisję w odniesieniu do pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska naturalnego⁽⁸⁾ (zwanymi dalej „wytycznymi”), które miały zastosowanie w czasie stosowania środka⁽⁹⁾.
- (69) W tym kontekście należy zauważyć, że środki pomocy dotyczące rekompensaty z tytułu zmniejszenia plonów na użytkach zielonych lub plonów kukurydzy, pomoc na usuwanie nadwyżek nawozu naturalnego i rekompensata z tytułu dodatkowych kosztów stosowania nawozów sztucznych stanowi pomoc operacyjną. W odpowiedzi na pytanie służb Komisji władze belgijskie wyjaśniły, że koszty składowania nawozu naturalnego, chociaż są porównywalne z kosztami inwestowania w dodatkowe obiekty składowania nawozu naturalnego, nie są faktycznie bezpośrednio powiązane z faktycznymi inwestycjami. W świetle tych wyjaśnień Komisja uznaje, że środek ten należy również uznać za pomoc operacyjną.

⁽⁶⁾ Zob. przypis 2 powyżej.

⁽⁷⁾ Informacja Komisji – Wspólnotowe wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska naturalnego, Dz.U. C 72 z 10.3.1994, s. 3.

⁽⁸⁾ Zob. przypis 7 powyżej.

⁽⁹⁾ Zob. zawiadomienie Komisji w sprawie określenia zasad mających zastosowanie do oceny środków pomocy państwa niezgodnych z prawem, Dz.U. C 119 z 22.5.2002, s. 22.

(70) Zasadniczo Komisja uznaje, że nie jest prawdopodobne, aby wypłata pomocy operacyjnej na rzecz sektora rolnictwa stanowiła trwałą wkład w rozwój tego sektora i że może ona powodować zakłócenie warunków konkurencji, stawiając w mniej korzystnej sytuacji rolników, którzy nie otrzymują takiej pomocy. W związku z tym Komisja przyjmuje restrykcyjne podejście do oceny takiej pomocy.

(71) Wypłata pomocy operacyjnej na środki ochrony środowiska naturalnego jest przedmiotem pkt 3.4 wytycznych. Stanowi on, co następuje:

„Zgodnie z długotrwałą polityką Komisja zwykle nie zatwierdza pomocy operacyjnej, która zwalania przedsiębiorstwa z kosztów wynikających z powodowanych przez nie zanieczyszczeń lub szkodliwych skutków. Komisja może jednak poczynić wyjątek od tej zasady w niektórych ściśle określonych okolicznościach. Dotychczas uczyniła tak w obszarze gospodarowania odpadami i zwolnienia z podatków środowiskowych. Komisja będzie nadal oceniać takie przypadki indywidualnie i w świetle restrykcyjnych kryteriów, które opracowała w dwóch wspomnianych wyżej obszarach. Zgodnie z tymi kryteriami pomoc musi rekompensować jedynie dodatkowe koszty produkcji w porównaniu z kosztami zwykłymi, powinna być tymczasowa i co do zasady malejąca, tak aby stanowiła zachętę do ograniczania zanieczyszczeń lub szybszego wprowadzenia bardziej efektywnego wykorzystania zasobów. Ponadto pomoc nie może być sprzeczna z innymi postanowieniami Traktatu WE, a w szczególności przepisami odnoszącymi się do swobodnego przepływu towarów i usług.

W obszarze gospodarowania odpadami publiczne finansowanie dodatkowych kosztów selektywnego gromadzenia, odzyskiwania i oczyszczania odpadów gminnych z korzyścią dla przedsiębiorstw i konsumentów może wiązać się z pomocą państwa, ale w takim przypadku może być zatwierdzone pod warunkiem, że przedsiębiorstwa są obciążane kosztami proporcjonalnie do korzystania przez nie z systemu lub do ilości odpadów produkowanych przez nie w ich zakładach. Pomoc na gromadzenie, odzyskiwanie i oczyszczanie odpadów przemysłowych i rolniczych będzie oceniana indywidualnie w poszczególnych przypadkach.

Tymczasowe zwolnienie z nowych podatków środowiskowych może zostać zatwierdzone, gdy jest konieczne w celu wyrównania utraty konkurencyjności, szczególnie na poziomie międzynarodowym. Kolejnym czynnikiem, który należy uwzględnić, jest to, co przedsiębiorstwa muszą uczynić w zamian, aby ograniczyć powodowane przez nie zanieczyszczenia. Przepis ten ma również zastosowanie do zwolnień z podatków wprowadzonych zgodnie z prawodawstwem WE, w przypadku których państwa członkowskie mają swobodę decyzji w zakresie zwolnienia lub jego kwoty”.

(72) W odniesieniu do pomocy na składowanie i usuwanie nadwyżek nawozu naturalnego Komisja uznaje, że nadmiar nawozu naturalnego można uznać za odpady rolnicze. Zgodnie z przytoczonymi powyżej wytycznymi pomoc na usuwanie takich odpadów należy rozpatrywać indywidualnie w świetle kryteriów określonych w pkt 3.4 tych wytycznych.

Pomoc na składowanie i usuwanie nadwyżek nawozu naturalnego: ocena

(73) Komisja zauważa, że przedmiotowy środek był tymczasowy, ponieważ miał zastosowanie tylko w latach 1996 i 1997. Ponadto Komisja zauważa, że władze belgijskie nie zgłosiły kontynuacji bezpośrednich wypłat pomocy na składowanie lub usuwanie nawozu naturalnego, chociaż ustalenia dotyczące odbierania nawozu naturalnego od niektórych rolników przez bank nawozu naturalnego pozostają bez zmian.

(74) Komisja musi również uwzględnić fakt, że środki pomocy nie są malejące, ponieważ ten sam poziom pomocy jest zapewniany w każdym z dwóch odnośnych lat (por. pkt 38–40, 49–51).

(75) Ponadto na podstawie informacji dostarczonych przez władze belgijskie wydaje się, że środek ma na celu rekompensowanie pełnych kosztów składowania i usuwania nadwyżek nawozu naturalnego wynikających z ograniczeń nałożonych w strefach wrażliwych. Rolnicy byliby zatem zwolnieni z kosztów usuwania odpadów. Wydaje się również, że wobec rolników w strefach wrażliwych nie ma zastosowania wymóg podejmowania jakichkolwiek działań w celu ograniczenia ich produkcji nawozu naturalnego. Nie ma więc wkładu własnego ze strony rolników w związku z otrzymaniem pomocy, która po prostu rekompensuje im spełnienie bardziej restrykcyjnych norm stosowania nawozu naturalnego określonych w odniesieniu do stref wrażliwych. W konsekwencji środek nie stanowi zachęty do ograniczania produkcji nawozu naturalnego.

(76) Z tych względów Komisja uznaje, że środki nie są zgodne z wytycznymi ani z celami rozporządzenia (EWG) nr 2078/92. Komisja uznaje zatem, że nie są one zgodne z rynkiem wewnętrznym.

Pomoc z tytułu strat w produkcji

(77) W odniesieniu do pomocy mającej na celu zrekompensowanie rolnikom strat w produkcji wynikających z ograniczeń stosowania nawozu naturalnego, w tym pomocy mającej na celu zrekompensowanie dodatkowych kosztów nawozów sztucznych, Komisja zauważa, że w wytycznych nie ma szczegółowego odniesienia do pomocy z tytułu utraty produkcji. Ponieważ jednak ograniczenia stosowania nawozu naturalnego prowadzą do

zmniejszonych plonów, prawdopodobne jest, że zwiększają one koszty produkcji rolników w zakresie pozostałych upraw. Zgodnie z zasadami określonymi w wyżej wspomnianych wytycznych wydaje się, że taka pomoc może być uzasadniona jedynie w przypadku spełnienia następujących warunków ⁽¹⁰⁾:

- a) pomoc powinna być tymczasowa i, co do zasady, malejąca, aby stanowiła zachętę do ograniczania zanieczyszczeń lub szybszego wprowadzenia bardziej efektywnego wykorzystania zasobów;
- b) pomoc musi rekompensować jedynie dodatkowe koszty produkcji w porównaniu z metodami zwykłymi;
- c) pomoc nie może być sprzeczna z innymi postanowieniami Traktatu WE.

Ponadto z art. 10 rozporządzenia (EWG) nr 2078/92 wynika, że pomoc udzielona poza zakresem stosowania rozporządzenia, lecz mająca na celu uzyskanie jednego z ograniczeń określonych w art. 2, musi być zgodna z celami rozporządzenia.

Pomoc powinna być tymczasowa i malejąca

- (78) Ponieważ pomoc miała zastosowanie tylko przez okres dwóch lat, wydaje się, że jest ona tymczasowa. W informacjach przedstawionych dnia 14 stycznia 2013 r. władze belgijskie potwierdziły, że w 1998 r. zaprzestano stosowania środków.
- (79) W czasie, w którym środek miał zastosowanie, nie nastąpiło jednak zmniejszenie pomocy (por. motywy 38–40, 49–51), przez co nie powstała zachęta do szybszego wprowadzenia bardziej efektywnego wykorzystania zasobów.

Brak nadmiernej rekompensaty

- (80) Jak zauważono powyżej, rekompensatę z tytułu utraty produkcji na użytkach zielonych oblicza się poprzez odniesienie do całkowitego dopuszczalnego zastosowania nawozu w strefach niebędących strefami wrażliwymi, mianowicie 450 kg N/ha w przypadku użytków zielonych i 325 kg N/ha w przypadku kukurydzy. Według władz belgijskich wartości te obliczono w oparciu o podstawy naukowe w celu zapewnienia, aby stężenie azotanów w wodach gruntowych i powierzchniowych nie przekraczało 50 mg NO₃-N/l lub 11,3 mg NO₃-N/l, uwzględniając średnią dopuszczalną stratę w wysokości 70 kg NO₃-N/l na hektar rocznie. Ich celem jest połączenie optymalnej produkcji z minimalnym wypłukiwaniem. Granice strefy naturalnej i strefy wodnej obliczono

w ten sam sposób, biorąc pod uwagę fakt, że są one bardziej wrażliwe pod względem azotanów niż ma to miejsce w przypadku innych stref.

- (81) W piśmie z dnia 7 sierpnia 1998 r. władze belgijskie wyjaśniły, że decyzję o rekompensacie z tytułu różnicy dotyczącej normy podjęto w oparciu o całkowitą ilość azotu, którą można zastosować zgodnie z prawem, uwzględniając zarówno azot pochodzący z nawozów sztucznych, jak i z nawozu naturalnego. Według władz belgijskich zastosowano to podejście, ponieważ uznano, że konieczne jest zapewnienie równego traktowania rolników w jednym regionie, tak aby rolnicy, których grunty znajdują się na obszarach objętych bardziej restrykcyjnymi normami lokalnymi, nie byli poszkodowani w porównaniu z rolnikami, których grunty nie są objęte stosowaniem takich norm. Jeżeli normy byłyby takie same w odniesieniu do wszystkich rolników na wszystkich obszarach, ta przewaga konkurencyjna zostałaby zniesiona i nie byłoby konieczne wypłacenie rekompensaty. W tej sytuacji, jeżeli rolnicy podejmują wysiłek przekroczenia podstawowej środowiskowej normy jakości, możliwe jest obliczenie kwoty wypłacanej rekompensaty na podstawie różnicy między uzyskanym wynikiem a normą jakości.
- (82) W oparciu o zasadę równości w obrębie tego samego regionu władze belgijskie uznały, że mające zastosowanie zasady nie stanowią nadmiernej rekompensaty na rzecz rolników lub rekompensaty za wstrzymanie praktyk rolniczych sprzecznych z przepisami UE. Według ich argumentacji niekorzystna pozycja konkurencyjna lub przewaga konkurencyjna w obrębie jednego regionu rolniczego będzie wyraźniejsza w danym regionie niż w całej UE. Z tego powodu we Flandrii rekompensata objęła całkowite straty poniesione przez rolników, których grunty znajdują się na obszarach objętych bardziej restrykcyjnymi normami lokalnymi (w odniesieniu do poniesionej faktycznej utraty plonów).
- (83) Ponadto władze belgijskie podkreśliły, że w 1996 r. i 1997 r. Region Flamandzki nałożył już bardziej restrykcyjne normy lokalne, podczas gdy dyrektywa azotanowa wprowadza taki wymóg dopiero od dnia 20 grudnia 1998 r. We wrażliwych strefach wodnych w odniesieniu do użytków zielonych nałożono ograniczenie w wysokości 200 kg N/ha, podczas gdy w odniesieniu do kukurydzy i innych upraw wynosiło ono 170 kg N/ha. W związku z tym, według władz belgijskich, dopuszczalna ilość nawozu naturalnego od 1996 r. była już niższa od określonej w ramach pierwszego programu działań określonego zgodnie z dyrektywą 91/676/EWG, a w odniesieniu do niektórych upraw została ona ograniczona do poziomu określonego w ramach drugiego programu działań.
- (84) Dnia 14 stycznia 2013 r. władze belgijskie przedstawiły szczegółowe informacje dotyczące metody obliczenia, aby wykazać, że była ona zgodna z praktyką rolniczą i przepisami prawa UE będącymi w mocy w czasie stosowania środka.

⁽¹⁰⁾ Zob. przypis 7, pkt 3.4 powyżej.

- (85) Na podstawie dostępnych informacji nie wydaje się jednak, aby przepisy dotyczące stref wodnych i stref naturalnych znacznie wykraczały poza zakres obowiązków określony w dyrektywie 91/676/EWG. W tym kontekście Komisja zauważa, że władze belgijskie same wskazały w swoich uwagach na piśmie, że zidentyfikowały strefy wodne i strefy naturalne jako szczególnie wrażliwe na zanieczyszczenie azotanami i że w związku z tym rozważały niższe ograniczenia konieczne w celu zapewnienia osiągnięcia docelowego poziomu azotanów wynoszącego 50 mg/l w powierzchniowych wodach słodkich, w szczególności w wodach wykorzystywanych do pozyskiwania wody pitnej, oraz w wodach gruntowych. Był to poziom obowiązkowy na koniec 1995 r. zgodnie z dyrektywą 91/676/EWG.
- (86) Ponadto, w odniesieniu do metody obliczania rekompensaty, Komisja wezwała władze belgijskie do przedstawienia zwalidowanych badań w celu wykazania dokładności założeń poczynionych do celów obliczeń. Władze belgijskie wezwano w szczególności do przedstawienia wyników badań wykazujących, że zmniejszenie całkowitego zużycia nawozów z 450 kg N/ha do 350 kg N/ha rzeczywiście prowadzi do zmniejszenia plonów o 15 % oraz że zmniejszenie z 450 kg N/ha do 400 kg N/ha prowadzi do zmniejszenia plonów o 7 %. Władze belgijskie wykazały dokładność leżących u podstaw założeń poczynionych do celów obliczeń w swojej odpowiedzi z dnia 14 stycznia 2013 r.
- (87) Ponadto władze belgijskie wezwano również do przedstawienia dodatkowych informacji dotyczących założeń poczynionych do celów obliczenia wpływu wspomnianej utraty produkcji na ogólną rentowność gospodarstwa rolnego, przy zastosowaniu różnych hipotez, w tym produkcję wyłącznie opartą na uprawach i produkcję mieszaną obejmującą uprawę i chów zwierząt gospodarskich. W szczególności Komisja zwróciła się do władz belgijskich o przedstawienie szczegółowego wyjaśnienia przyczyn uznania, że utrata 15 % produkcji trawy w gospodarstwie mieszanym zajmującym się uprawą i chowem zwierząt gospodarskich odpowiada spadkowi rentowności gospodarstwa rolnego o 40 %, biorąc pod uwagę różne rodzaje chowu zwierząt gospodarskich. Władze belgijskie przedstawiły te informacje w swojej odpowiedzi z dnia 14 stycznia 2013 r.
- (88) Ponadto władze belgijskie wezwano do przedstawienia obliczeń opartych na alternatywnych metodach udzielania rekompensaty, na przykład na koszcie zakupu paszy zastępczej jako zamiennika utraconej produkcji. W odpowiedzi z dnia 14 stycznia 2013 r. władze belgijskie utrzymują, że ponieważ nie dokonywano takich obliczeń w czasie stosowania środka, ich dokonanie nie jest już możliwe.
- (89) W związku z tym w opinii Komisji władze belgijskie nie wykazały, że pomoc była ograniczona jedynie do dodatkowych kosztów produkcji. Ponadto jak wykazano powyżej (motyw 79) pomoc nie była malejąca.
- (90) W związku z tym udzielenie pomocy z tytułu utraty produkcji nie spełnia warunków określonych w wytycznych. Z tych powodów Komisja uznaje, że środki pomocy nie są zgodne z Traktatem.

V. WNIOSEK

- (91) Komisja uznaje, że Belgia wdrożyła rekompensatę na podstawie dekretu w sprawie nawozu naturalnego w sposób niezgodny z prawem i z naruszeniem art. 93 ust. 3 Traktatu WE (obecnie art. 108 ust. 3 TFUE).
- (92) Przedmiotowe środki wykraczają poza zakres rozporządzenia (EWG) nr 2078/92.
- (93) Środki mające na celu rekompensatę z tytułu składowania i usuwania nadwyżki nawozu naturalnego oraz strat w produkcji stanowią pomoc operacyjną, którą można uznać za zgodną tylko na zasadzie wyjątku. W tym celu w ramach restrykcyjnego podejścia określonego w wytycznych przewiduje się, że pomoc z tytułu składowania i usuwania można uznać za zgodną, jeżeli jest tymczasowa i malejąca oraz jeżeli wymaga się wkładu własnego ze strony rolnika. W odniesieniu do pomocy z tytułu utraty produkcji pomoc powinna być tymczasowa i malejąca oraz powinna rekompensować jedynie dodatkowe koszty produkcji. Jak wynika z powyższej analizy, warunki te nie zostały spełnione.
- (94) Ze względu na brak jakiegokolwiek wkładu własnego ze strony beneficjentów związanego z otrzymaniem pomocy oraz w związku z tym, że środki pomocy nie wydają się zawierać jakichkolwiek zachęt dla beneficjentów, aby podjęli dodatkowe działania w celu poprawy ochrony środowiska, według Komisji środki pomocy nie przyczynia się do rozwoju niektórych działań gospodarczych w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE.
- (95) Dekret w sprawie nawozu naturalnego uchylono w 1998 r. i zaprzestano stosowania wszystkich środków.
- (96) Z powyższych powodów Komisja uznaje, że w okresie stosowania środka w latach 1996 i 1997 środek ten stanowił pomoc niezgodną z prawem i ze wspólnym rynkiem, którą zasadniczo należy odzyskać.

- (97) Ponieważ uprawnienia Komisji do odzyskiwania niezgodnej pomocy podlegają terminowi przedawnienia wynoszącemu dziesięć lat⁽¹¹⁾, wspomniana niezgodna pomoc nie może być odzyskana.
- (98) Wszelka indywidualna pomoc, która w czasie przyznania spełniała warunki wyłączenia grupowego lub zatwierdzonego programu, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym, do poziomów maksymalnej intensywności pomocy mających zastosowanie do tego rodzaju pomocy.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Pomoc państwa udzielona jako rekompensata na podstawie dekretu w sprawie nawozu naturalnego, która została w sposób niezgodny z prawem i z naruszeniem art. 93 ust. 3 Traktatu WE wprowadzona w życie przez Belgię, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym.

Artykuł 2

Indywidualna pomoc udzielona w ramach programu określonego w art. 1, która w czasie jej przyznania spełniała warunki wyłączenia grupowego lub zatwierdzonego programu, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym do poziomów maksymalnej intensywności pomocy mających zastosowanie do tego rodzaju pomocy.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja skierowana jest do Królestwa Belgii.

Sporządzono w Brukseli dnia 16 września 2013 r.

W imieniu Komisji

Dacian CIOLOȘ

Członek Komisji

⁽¹¹⁾ Art. 15 rozporządzenia Rady nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE, Dz.U. L 83 z 27.3.1999, s. 1.